

Ansvarig Mirjam Englund	Upprättad av Mirjam Englund	Berörda verksamheter IFO	Fastställt datum 2017-10-24
Dokumentnamn Rutin Placering av barn	Reviderad: 210831		

Rutin vid placering av barn i familjehem, stödboende eller på HVB

Placering

Ett barn (upp till 18 år) får vistas i annat hem än hos sina föräldrar i upp till 4 månader utan att socialnämnden ger sitt godkännande. Detta räknas inte som placering, utan det är vårdnadshavaren som beslutar om att barnet får bo i annat hem. Unga under 18 år får också bo på annan ort, t ex vid studier på internatgymnasium. Vidare kan ungdomar i gymnasieåldern bo hos t ex förälder som inte är vårdnadshavare eller någon annan närstående, utan att detta behöver utredas som familjehem, förutsatt att vårdnadshavare godkännt detta.

Placering i familjehem, stödboende och på HVB kan ske enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller LVU i de fall då det inte finns ett trovärdigt samtycke. En placering föregås av en utredning och är ett sista alternativ när det inte är möjligt för ett barn att bo hemma med andra stödsatser. Det är ett stort ingrepp att skilja ett barn från sina föräldrar, vilket kommer att påverka barnets relation till sina föräldrar i framtiden. Såväl inför som under placering är det viktigt att handläggaren har en nära dialog med både barnet och föräldrarna. Familjen har rätt att få stöd för att möjliggöra en återförening samt för att underlätta umgänge.

Delegation/beslut

Kommunstyrelsens individskott har delegation att fatta beslut om placering i familjehem, stödboende och på HVB, utredningen ska därför upp till beslut i individskottet. Ibland är det nödvändigt att genomföra en placering innan utredning färdigställts. Enhetschef har delegation att fatta beslut om placering enligt SoL under utredningstid, men vid LVU beslutar och undertecknar politikerjour beslut enligt 6, 11 §§ LVU och ev 14 § LVU (se vidare separat LVU-rutin). Vid placering ska placeringsbeslut delges förälder, ungdom över 15 år och familjehem/HVB/stödboende. Vid SoL är det normalt beslutet som fattats av individskottet som delges parterna senast vid placeringens inledande, förutom vid akut SoL-placering då parterna delges ett separat beslut som undertecknas av enhetschef.

En jourhemsplacering kan enligt lag pågå som längst i 2 månader efter avslutad utredning. Därefter ska beslut fattas om fortsatt placering eller att barnet flyttas hem.

Vårdplan och genomförandeplan för placering

Alla placeringar ska ha vårdplan och genomförandeplan, som revideras vid behov under placeringstiden. Vårdnadshavare ska medverka i och delges utredningar, vårdplaner och genomförandeplaner även när barnet är placerat enligt LVU. Vid placering enligt SoL ska vårdplan och genomförandeplan undertecknas av vårdnadshavare och av ungdom över 15 år.

Vid placering kan formuläret **placeringsinformation** ([BBIC-Placeringsinformation \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se)) användas. Detta kan färdigställas innan placeringen görs, eller vid placeringen. Barnet, vårdnadshavare, vårdgivare och handläggare deltar vid placeringsmötet.

Vårdplanen anger övergripande mål med placeringen utifrån barnets behov och det ska tydligt framgå vad som krävs för att placeringen ska kunna avslutas. Vårdplan ska upprättas senast den dag då placering genomförs. Detta görs dock lite senare vid en akut placering, eftersom utredningen då inte är färdigställd.

Genomförandeplan svarar på hur insatsen/vården ska bedrivas utifrån målen i vårdplanen. I genomförandeplanen görs en tidsplan och ansvarsfördelning gällande vem som utför insatserna. Det är viktigt att även biologisk förälders delaktighet och ansvar framgår i genomförandeplanen. Genomförandeplan ska upprättas senast två veckor efter att placeringen påbörjats vid planeringsmöte där barnet, vårdnadshavare, vårdgivare och handläggare deltar. Umgängesplaneringen är en del som ska framgå i genomförandeplanen. Om det är aktuellt med öppenvårdsinsatser under placeringen kan dessa med fördel framgå i samma genomförandeplan alternativt i en egen genomförandeplan för öppna insatser.

Hälsoundersökning på begäran av socialtjänsten

Alla placerade barn ska genomgå hälsoundersökning, vilken beställs hos sjukvården. För rutiner se [Hälsoundersökning på begäran av socialnämnd - Region Skåne \(skane.se\)](https://skane.se). Socialsekreterare kan också formulera uppdraget, t ex om det är något speciellt som behöver undersökas vilket skrivs in under rubriken "övrigt". Begäran till tandvårdsundersökning görs på samma blankett som hälsoundersökning.

Socialtjänsten har ett ansvar att följa upp barns hälsa och kontakter med sjukvården. Vårdnadshavare har rätt till information, hur vårdnadshavare ska vara delaktiga i sjukvården vid placering regleras i genomförandeplanen.

För barn som har behov av insatser från både sjukvården och socialtjänsten ska upprättas en SIP (samordnad individuell plan). I nordöstra Skåne används lotsmodellen, vilken även inkluderar insatser från skolan vid upprättande av SIP. Blanketter och information finns här: [Lotsmodellen - Kristianstads kommun](#)

Skolbyte

När skolbyte behövs ska socialsekreterare informera nuvarande samt kommande skola och delta i planering kring vilket stöd som kan behövas i den nya skolan. Vid placering på stödboende eller HVB behöver skoladministratör informeras, eftersom barnet är fortsatt skrivet i kommunen och skolpeng ska överföras till annan skola/kommun. Vid familjehemsplacering i annan kommun övergår kostnadsansvar för skolgången till placeringskommunen när barnet folkbokförs i familjehemmet. Vid skolbyte ska blankett om skolbyte fyllas i, denna ska normalt undertecknas av vårdnadshavare men i vissa fall kan socialtjänsten göra det t ex vid skyddsplaceringar eller LVU.

Socialekreterare har ansvar att följa upp skolgången under placeringen, så att barnet får det stöd som behövs. Läs mer på skolverket [Bilaga 1 Anpassad modell.pdf \(skolverket.se\)](https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/2017/bilaga-1-anpassad-modell). Hur vårdnadshavare görs delaktiga i barnets skolgång regleras i genomförandeplanen.

Umgänge

Barn har rätt till umgänge med föräldrar och andra närstående. Hur omfattande umgänget ska vara behöver anpassas efter vad barnet mår bra av. Det finns ett utarbetat material från socialstyrelsen kring umgänge som kan användas som stöd för att komma fram till lämpligt umgänge. Umgängesbegränsningar kan endast ske vid LVU enligt 14 §. Se även [Barn i familjehem – umgänge med föräldrar och andra närstående \(socialstyrelsen.se\)](https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/publikationer/2017/barn-i-familjehem-umgange-med-foraldrar-och-andra-narstande).

Övervägande, omprövning samt uppföljning av vård

Placeringar ska övervägas/omprövas minst var 6:e månad, vilket redovisas till kommunstyrelsens individutskott. BBIC-formulär för övervägande/omprövning används. Vården ska även följas upp utifrån barnets behovsområden i BBIC-formuläret Uppföljning av vård. Aktuell vårdplan ska medfölja övervägandet, vilken ska vara underskriven av vårdnadshavare och ungdom över 15 år om placeringen är enligt SoL. Vårdplan får inte vara äldre än 2 år.

- Vid vård enligt 4 kap 1 § SoL görs övervägande enligt 6 kap 8 § SoL och läggs till handlingarna.
- Vid vård enligt 2 § LVU görs övervägande enligt 13 § LVU och läggs till handlingarna.
- Vid vård enligt 3 § LVU görs en omprövning av vården enligt 13 § LVU. Kommunstyrelsens individutskott fattar beslut om LVU-vården ska kvarstå. Vårdnadshavare och ungdom över 15 år ska delges omprövningen innan individutskottets sammanträde. Vårdnadshavare och ungdom har rätt att begära företräde, dvs att få delta vid sammanträdet då ärendet tas upp. En omprövning är överklagningsbar.
- Vid vård enligt både 2 och 3 §§ LVU görs både omprövning och övervägande (i samma dokument, använd omprövningen).

Placerade barn har enligt lag rätt till minst två enskilda samtal med socialekreterare per år, vilket ska dokumenteras. Rekommendation är dock fyra samtal per år. Socialekreterare ska besöka barnet i familjehemmet vid uppföljningar av vården. Barn och socialekreterare ska också ha kontaktuppgifter till varandra.

Privatplacering

Även privatplaceringar omfattas av kraven på uppföljning. Privatplacering är en placering där inget ekonomiskt avtal skrivits med kommunen, utan biologisk förälder och familjehemsförälder löser ekonomin själva. Privatplacering ska inte sammanblandas med nätverksplacering, som innebär att barnet är placerat hos en släkting. Vid privatplacering ska barnet inte ha något vårdbehov.

LVU-vårdens upphörande

Vårdnadshavare och ungdom över 15 år kan när som helst göra en begäran om att LVU-

vården ska upphöra. Utredning enligt 11 kap 1 § SoL ska öppnas när begäran inkommer. Gör en aktualisering och använd flöde för utredning pågående LVU. Beslut i utredningen fattas av kommunstyrelsens individskott och är överklagningsbart. Även dessa utredningar ska delges vårdnadshavare och ungdom innan individskottets sammanträde, med möjlighet för dem att delta.

När LVU-vården ska upphöra fattas beslut enligt 21 § LVU av kommunstyrelsens individskott. Vid vård enligt 2 § LVU upphör LVU-vården att gälla vid 18 år. Om placeringen ska kvarstå ska nytt beslut fattas inför 18-årsdagen, eftersom ungdomen då räknas som vuxen. Det normala är att placeringen kan fortgå fram tills ungdomen gått ut gymnasiet. Övervägande behöver inte göras efter att ungdom fyllt 18 år, dock ska vården fortfarande följas upp av handläggare. Vård enligt 3 § LVU ska omprövas tills den upphör, senast vid 21 år.

När ett barn varit familjehemsplacerat i mer än tre år i samma familjehem ska en vårdnadsöverflyttning enligt 6 kap 8 § föräldrabalken övervägas. Vid en vårdnadsöverflyttning har familjehemmet fortsatt rätt till arvode och omkostnad samt stöd av kommunen (t ex handledning). Vården följs dock inte upp längre. Se separat rutin.

Vid stadigvarande placering i annan kommun, som förväntas pågå under minst ett år till, bör en begäran göras till vistelsekommunen om att ärendet ska överflyttas enligt 2 kap 10 § SoL ifall barnet har större anknytning till sin vistelsekommun. Enhetschef har delegation vid begäran om överflytt av ärende.

Vem gör vad vid placering?

Placerade barn ska enligt lag ha en egen socialsekreterare, en barnsekreterare. Denna får inte samtidigt vara familjehemssekreterare, däremot kan den socialsekreterare som gjort utredningen fungera som barnsekreterare. Om utredare överlämnar ärendet till en barnsekreterare är det viktigt att överlämnandet sker med barnets och familjens bästa i fokus. Ibland behöver utredande socialsekreterare finnas kvar som medhandläggare under en period.

Familjehemsutredning

När en familj ska ta emot ett barn för placering ska en utredning göras för om familjen är lämplig som familjehem. I utredningen tas registerutdrag på familjehemmet från rikspolisstyrelsens misstanke- och belastningsregister, transsportstyrelsens LOB-register, kronofogdemyndighetsregister, socialregister och försäkringskassans utbetalningsregister. Det görs också intervjuer med familjehemsföräldrarna, enskilt och gemensamt, samt hembesök. Socialnämnden ska därefter utifrån utredningsunderlaget fatta ett beslut om familjehemmet bedöms som lämpligt för varje enskilt barn som placeras där för stadigvarande vård. Beslutet fattas av kommunstyrelsens individskott enligt 6 kap 6 § SoL.

Barnet ska matchas mot familjehemmet. Det är därför bra om barnets utredning går upp för beslut samtidigt som familjehemsutredningen.

Familjehem erbjuds handledning och utbildning. I ett familjehemsuppdrag ingår även att medverka till att barnet kan ha umgänge med sina föräldrar, syskon och andra närstående.

Folkbokföring, ekonomi

När beslut fattats om stadigvarande vård i familjehem görs adressändring och barnet folkbokförs i familjehemmet. Vid HVB-placering kvarstår adressen hos föräldern.

Vid placering ska socialsekreterare meddela försäkringskassan om att barnet är placerat. Förälder har då inte längre rätt till barnbidrag, underhållsstöd och ev vårdbidrag. Även bostadsbidragets storlek kan ändras. Socialtjänsten har rätt att uppbära barnbidraget vid HVB-placering. Vid familjehemsplacering ska barnbidraget utbetalas till familjehemmet.

Förälder, vars barn inte bor hemma, har enligt 8 kap 1 § SoL skyldighet att betala underhåll fram tills barnet gått ut gymnasiet. Vid en placering ska beräkning göras av förälders betalningsförmåga och ett underhåll räknas fram. Beslut om underhåll eller eftergift ska registreras. Ta kontakt med administratör för beräkning och indrivning av underhåll. Socialtjänsten har rätt att ta in underhållet fram tills barnet fyllt 18 år, därefter ska föräldern betala underhållet direkt till ungdomen. Om förälder inte betalar underhåll kan detta drivas till domstol. Enhetschef har delegation att besluta om underhåll ska tas in eller ej.